

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS-NKPS.431.6.32.2024.USZ

Ośrodek Pomocy Społecznej
w Polanicy-Zdroju
ul. Dąbrowskiego 3
57-320 Polanica-Zdrój

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Do podpisanego w dniu 12 lutego 2025 r. protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

Wrocław, dnia 25 lutego 2025 r.

I. Informacje organizacyjne

Jednostka kontrolowana	Ośrodek Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdroju ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Do dnia 31 października 2024 r. Pan Mariusz Winiarz, zatrudniony na stanowisku Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdroju od dnia 1 kwietnia 2014 r. a od dnia 1 października 2019 r. na stanowisku Dyrektora. (dowód: akta kontroli, str. 73-74)
Zakres kontroli	Realizacja zadań gminy wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz zgodność zatrudniania z wymogami kwalifikacyjnymi. Okres objęty kontrolą od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 4 grudnia 2024 r.
Podstawa prawna kontroli	1. art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ² , 2. § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej ³ Plan kontroli na II półrocze 2024 r. (KO-KZ.430.2.2024.MK) zatwierdzony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 25 czerwca 2024 r.
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	od dnia 4 grudnia 2024 r. do dnia 7 stycznia 2025 r.
Kontrolerzy	1. Urszula Szczebłowska – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przewodniczący zespołu, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.190.2024.USZ z dnia 21 listopada 2024 r., 2. Helena Ślawska – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.191.2024.USZ z dnia 21 listopada 2024 r. (dowód: akta kontroli, str. 21-24)

¹ dalej „Ośrodek” lub „OPS”

² t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm., dalej „ustawa o pomocy społecznej” lub „ustawa”

³ Dz. U. z 2020 r., poz. 2285, ze zm., dalej „rozporządzenie w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej”

II. Ocena kontrolowanej jednostki

W okresie objętym kontrolą odpowiedzialność za realizację zadań ponosi Pan Mariusz Winiarz – Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdroju w okresie od dnia 1.01.2023 r. do dnia 31 października 2024 r., a od 1.11.2024 r. do dnia kontroli Burmistrz Miasta Polanica-Zdrój, w związku z brakiem zatrudnienia osoby na stanowisku dyrektora Ośrodka.

W wyniku kontroli poszczególnych zagadnień, w oparciu o oceny cząstkowe badanych obszarów, działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdroju w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

III. Ustalenia kontroli

W toku kontroli przeprowadzonej w dniach 4-6 grudnia 2024 r. w OPS w Polanicy-Zdroju ustalono, co następuje.

Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy o pomocy społecznej, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego do 31.12.2023 r. (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8 oraz 9 ustawy o pomocy społecznej nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski/nie było zgłoszeń o udzielenie pomocy w formie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości

uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),

- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 ustawy o pomocy społecznej, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Polanica-Zdrój nie realizuje zadań z art. 17 ust. 2 pkt 2, 2a i 3b ustawy o pomocy społecznej dotyczących przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze (pkt 2), organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich (pkt 2a) oraz przyznawania i realizacji usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej (pkt 3b), gdyż jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Ośrodka, w okresie objętym kontrolą brak było wniosków o udzielenie wsparcia w tym zakresie.

Gmina Polanica-Zdrój na swoim terenie nie posiada domów pomocy społecznej (art. 17 ust. 3). Osoby wymagające wsparcia w domu pomocy społecznej, jeżeli zajdzie taka potrzeba są kierowane do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu jak najbliższej miejsca swojego zamieszkania, na dzień kontroli w domach pomocy społecznej z terenu Gminy Polanica-Zdrój przebywało 15 osób.

Gmina posiada na swoim terenie ośrodek wsparcia dziennego pod nazwą Dzienny Dom „Senior+” przy ul. Zdrojowej 34 w Polanicy-Zdroju, funkcjonujący w ramach struktury Ośrodka Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdroju.

Dzienny Dom „Senior+” zapewnia wsparcie 15 seniorom poprzez umożliwienie im korzystania z oferty na rzecz ich społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, obejmującej m.in. usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej, w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym. Celem placówki jest także realizacja podstawowych usług mających na celu udzielanie pomocy w czynnościach dnia codziennego, zapewnieniu minimum jednego gorącego posiłku oraz innych usług wspomagających, dostosowanych do potrzeb seniorów.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Polanica-Zdroju, jak poinformowała osoba udzielająca wyjaśnień, nie opracowywał i nie realizował projektów socjalnych, z uwagi na duży zakres bieżących obowiązków i zbyt małą liczbę pracowników socjalnych (art. 17 ust. 2 pkt 3a ustawy).

Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 4, 6, 9 i 10 ustawy o pomocy społecznej, dotyczące:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9),
- zapewnienia utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzania sprawozdawczości i przekazywania jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego - zadanie realizowane od 1 stycznia 2024 r. (pkt 10).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 5, 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie było wniosków/zgłoszeń o udzielenie pomocy w zakresie:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdroju koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej).

W kontrolowanym okresie Dyrektor OPS w Polanicy-Zdroju nie wytaczał powództw o roszczenia alimentacyjne na rzecz obywateli, ale osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielana była/jest pełna informacja o prawach i obowiązkach wynikających z Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego, zwłaszcza o obowiązku alimentacyjnym, a w ramach poradnictwa prawnego pomagano podopiecznym w pisaniu pozwów o ustalenie obowiązku alimentacyjnego (art. 110 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej).

W okresie objętym kontrolą Ośrodek Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdroju w 20 przypadkach pomagał osobom przy ubieganiu się o ustalenie niezdolności do pracy i uzyskaniu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Pracownicy socjalni wydawali druki wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności, pomagali przy wypełnianiu formularzy i kompletowaniu dokumentacji medycznej (art. 110 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej).

Dyrektor OPS w Polanicy-Zdroju składał Radzie Miejskiej coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej).

W okresie objętym kontrolą Ośrodek Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdroju realizował wypłatę świadczeń pieniężnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem

zbrojnym na terytorium tego państwa, o których mowa w art. 29 i 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁴.

Dyrektor OPS w Polanicy-Zdroju zatrudniony do 31 października 2024 r. oraz osoby zatrudnione w okresie objętym kontrolą na stanowisku Kierownika Dziennego Domu Senior+ spełniały/spełniają odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. posiadają wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400 zł miesięcznie, wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni realizujący pracę socjalną lub przeprowadzający rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki, w tym pracownicy socjalni, którym obniżono wymiar czasu pracy do 1/2 etatu.

Dodatek ten nie był uwzględniany przy obliczaniu wysokości wynagrodzenia pracownika zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę⁵. W aktach osobowych pracowników socjalnych Ośrodka znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające przyznanie tego dodatku oraz podpisane zakresy czynności, uprawnień i obowiązków.

Ze złożonych wyjaśnień dotyczących środków otrzymanych z budżetu Wojewody na wypłatę dodatków (3 pracownikom socjalnym świadczącym pracę socjalną w środowisku, a w szczególności przeznaczonych na dodatek dla osoby zatrudnionej na 1/2 etatu) wynika, że w okresie od 1.01.2023 r. do 31.12.2023 r. Ośrodek otrzymał dotację w łącznej kwocie 9 440,00 zł, z której 3146,64 zł wydatkował na wypłatę dodatku dla osoby wskazanej w protokole. Ponieważ osoba ta (zatrudniona na 1/2 etatu na stanowisku specjalisty pracy socjalnej) była uprawniona do pobierania 1/2 dodatku wynikającego z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, zatem połowa pobranej dotacji na wypłatę dodatku, tj. kwota 1 573,32 zł podlega zwrotowi do budżetu Wojewody wraz z odsetkami, zgodnie z 169 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶.

W roku 2024 Ośrodek Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdrój wypłacał dodatki do wynagrodzenia również dla 3 pracowników socjalnych, (2 zatrudnionych na cały etat i dla 1 zatrudnionego na 1/2 etatu). Osoby zatrudnione na 1/2 etatu w okresie od 1.01.2024 r. do 31.07.2024 r. (pierwsza osoba) i w okresie od 1.08.2024 r. do 30.09.2024 r. (druga osoba) otrzymywała dodatek w kwocie 400 zł miesięcznie. Od dnia 1.10.2024 r. osoba zatrudniona na 1/2 etatu otrzymuje dodatek we właściwej kwocie, tj. 200,00 zł miesięcznie.

W 2024 r. środki w ramach dotacji z budżetu państwa na wypłatę dodatku do wynagrodzenia, w wysokości 400 zł (o którym mowa w art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej) zostały przekazane do Gminy Polanica-Zdrój w dniu 31.10.2024 r. Do tego dnia powyższy dodatek wypłacany był ze środków pochodzących z budżetu Gminy Polanica-Zdrój. Ze złożonych wyjaśnień wynika, że do dnia 31.10.2024 r. dodatki były wypłacane ze środków Gminy Polanica-Zdrój. Ośrodek Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdrój otrzymał

⁴ t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 167 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 2207 ze zm.

⁶ t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, dalej „ustawa o finansach publicznych”

dotację w dniu 31.10.2024 r. na 3 etaty w łącznej kwocie 6 784,00 zł (kwota wnioskowana 13 568,98 zł). W dniu 24.12.2024 r. Ośrodek dokonał zwrotu kwoty 1 040,00 zł z otrzymanej dotacji. Kwotę zwrotu wyliczono proporcją przyznającą Ośrodkowi dotację na 2,5 etatu (5 744,00 zł).

Dotację przeznaczono na dodatki do wynagrodzenia dla pracowników socjalnych. Dodatek do wynagrodzenia dla 2 pracowników zatrudnionych w tym czasie na 1/2 etatu sfinansowany był z otrzymanej dotacji proporcjonalnie do wymiaru zatrudnienia.

(dowód: akta kontroli, str. 99-102)

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Polanica-Zdrój zamieszkałą przez 5 577 mieszkańców, w tym 181 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2023 r.). Na dzień 4.12.2024 r. Gmina liczyła 5 981 mieszkańców, z których pracą socjalną objętych było 127 osób i rodzin samotnie gospodarujących.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdroju na dzień kontroli zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych realizujących pracę socjalną w środowisku (2,5 etatu).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że „Ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”.

W przypadku Ośrodka Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdroju powyższy wskaźnik nie jest spełniony.

W sprawach dotyczących udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym stwierdzono:

1. W sprawie nr 1 (J.K.) przed wydaniem decyzji administracyjnych Nr OPS/Schro./8222/7216/2023 z dnia 20.06.2023 r. i Nr OPS/Schro./8222/7491/2024 z dnia 23.01.2024 r. przyznających miejsce tymczasowego schronienia nie zawarto ze Stroną kontraktu socjalnego.

Zgodnie z art. 48a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

W sytuacji nie wymagającej szczególnego trybu, udzielając schronienia osobie bezdomnej poza gminą ostatniego zameldowania na pobyt stały, konieczne jest zawarcie kontraktu socjalnego, przy czym ustawodawca nie narzuca procedury przeprowadzenia przedmiotowej czynności. W zależności od okoliczności, gmina ostatniego miejsca zameldowania może:

- wezwać osobę do osobistego stawienia się w Ośrodku celem zawarcia kontraktu socjalnego;
- zawrzeć w kontrakcie kluczowe zobowiązania (na podstawie informacji przekazanych w rodzinnym wywiadzie środowiskowym, sporządzonym przez ośrodek w miejscu pobytu), a następnie przesłać dokument do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby bezdomnej, wówczas, za pośrednictwem i we współpracy z tamtejszą jednostką, osoba bezdomna może podpisać kontrakt socjalny w miejscu jej pobytu.

Należy jednak pamiętać, że współpraca pomiędzy jednostką ostatniego miejsca zameldowania, a jednostką miejsca pobytu osoby bezdomnej winna znaleźć potwierdzenie w zawartym kontrakcie, ponieważ dokument ten wskazuje, kto będzie realizatorem kontraktu oraz w jakim zakresie będzie przebiegała współpraca z osobą bezdomną.

Ponadto należy podkreślić, że to pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej gminy ostatniego miejsca zameldowania na pobyt stały powinien formalnie zawrzeć z osobą bezdomną kontrakt socjalny, bowiem to właśnie ta gmina jest właściwa do przyznania schronienia osobie bezdomnej i skierowania jej do schroniska.

W sprawach dotyczących udzielania pomocy w formie zasiłków celowych przyznanych w związku z zaistniałym zdarzeniem losowym stwierdzono:

1. W skontrolowanych sprawach wywiad środowiskowy dotyczący ustalenia sytuacji rodziny poszkodowanej w wyniku zdarzenia losowego został przeprowadzony na części I kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego, a nie na części VII obowiązującego kwestionariusza wywiadu dotyczącego osób i rodzin poszkodowanych w wyniku sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także klęski żywiołowej albo zdarzenia losowego.

Powyższe jest niezgodne z § 4 ust. 3 rozporządzenia z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego⁷ zgodnie, z którym wzór kwestionariusza wywiadu określa załącznik nr 1 do rozporządzenia. Zgodnie z załącznikiem w przypadku ustalania sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób lub rodzin, poszkodowanych w wyniku sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także klęski żywiołowej albo zdarzenia losowego, pracownik socjalny przeprowadzający wywiad wypełnia część VII kwestionariusza wywiadu.

2. We wszystkich skontrolowanych sprawach w podstawach prawnych decyzji przyznających pomoc w formie zasiłków celowych przyznanych w związku z zaistniałym zdarzeniem losowym nie wskazano szczegółowych przepisów art. 40 tj. ust 1 i 3. W sprawie nr 1 (G.B.) w podstawie prawnej wskazano wyłącznie przepis art. 39 ust. 1 i 2, natomiast w sprawie nr 2 (M.H.) w podstawie prawnej wskazano art. 39 ust. 1 i 2, art. 40 oraz art. 41, który dodatkowo w przedmiotowej decyzji został błędnie przywołany.

Artykuł 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego⁸ wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna, która winna powoływać wszystkie faktyczne przepisy, które legły u podstaw jej wydania, czyli przepisy prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

W sprawach dotyczących kierowania i odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej stwierdzono:

1. W sprawie nr 3 (B.W.) decyzją Nr OPS/Dps.odpł./8226/7597/2024 z dnia 15.05.2024 r. zmieniono odpłatność osoby za dom pomocy społecznej od 1 maja 2024 r. zamiast od 1 kwietnia 2024 r. Dochód strony zmienił się o 10% w marcu 2024 r. (waloryzacja świadczenia z ZUS) w związku z tym zmiana odpłatności winna nastąpić od następnego miesiąca po zmianie dochodu.

⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 893, ze zm. dalej „rozporządzenie w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego”

⁸ Dz. U. z 2024 r., poz. 572, dalej „k.p.a”

Zgodnie z art. 106 ust. 3b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej zmiana dochodu osoby samotnie gospodarującej (...) w okresie ponoszenia odpłatności za świadczenie niepieniężne nie wpływa na wysokość tej odpłatności, jeżeli kwota zmiany nie przekroczyła 10% odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej (...).

Przepisy ustawy nie wskazują wprost, od którego momentu następuje zmiana odpłatności za świadczenia niepieniężne w przypadku zmiany dochodu uprawnionej osoby lub rodziny. Wobec powyższego wykorzystując reguły wykładni celowościowej można zastosować odpowiednio art. 8 pkt. 3 ustawy i uznać, iż zmiana odpłatności, a tym samym zmiana decyzji winna nastąpić od miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła faktyczna zmiana dochodu strony. Jeżeli więc dochód osoby w marcu zmienił się o kwotę wyższą niż 10% odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, decyzja ustalająca odpłatność powinna zostać zmieniona od miesiąca następnego tj. od kwietnia.

IV. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak zatrudnienia osoby na stanowisku Dyrektora OPS.
2. Brak spełnienia wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych.
3. Przyznanie pracownikom socjalnym zatrudnionym na 1/2 etatu dodatku do wynagrodzenia w pełnej kwocie, tj. 400 zł miesięcznie.
4. Brak zawarcia kontraktu socjalnego z osobą bezdomną przed wydaniem decyzji administracyjnej w zakresie udzielenia tymczasowego schronienia.
5. Sporządzanie wywiadu środowiskowego na niewłaściwym druku kwestionariusza wywiadu w sprawie dot. przyznawania zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.
6. Nierzetelne sporządzanie decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących przyznania zasiłków celowych w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego.
7. Przeliczenie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej od miesiąca zmiany dochodu zamiast od następnego miesiąca po zmianie dochodu strony.

W celu poprawy realizacji kontrolowanych zadań należy:

1. Zatrudnić na stanowisku dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Polanicy-Zdroju osobę spełniającą wymagane kwalifikacje określone w ustawie o pomocy społecznej.

Podstawa prawna: art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy

Termin wykonania: do 30 maja 2025 r.

2. Uregulować kwestię zatrudnienia pracowników socjalnych tak, aby Ośrodek Pomocy Społecznej (...) zatrudniał pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek Pomocy Społecznej (...) powinien zatrudniać w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Podstawa prawna: art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy

Termin wykonania: do 30 września 2025 r.

3. Dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400 zł miesięcznie wypłacać wyłącznie osobom spełniającym ustawowe wymogi kwalifikacyjne, zatrudnionym na stanowisku pracownika socjalnego w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do których podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku, w tym przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki.

Z uwagi na przyznanie i wypłatę osobie zatrudnionej na 1/2 etatu na stanowisku pracownika socjalnego dodatku w pełnej kwocie, tj. 400 zł miesięcznie, kwotę 1 573,32 zł z otrzymanej dotacji w okresie od 1.01.2023 r. do 31.12.2023 r. należy uznać za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem. W związku z powyższym podlega ona zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

Podstawa prawna: art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, art. 169 ust. 1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych.

Termin wykonania: 15 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

4. Decyzje administracyjne w zakresie przyznania tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych wydawać po zawarciu z daną osobą kontraktu socjalnego.

Podstawa prawna: art. 48a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Wywiady środowiskowe poprzedzające wydanie decyzji przyznającej zasiłek celowy z przeznaczeniem na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego sporządzać na części VII kwestionariusza wywiadu środowiskowego dotyczącej osób i rodzin poszkodowanych w wyniku sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także klęski żywiołowej bądź zdarzenia losowego.

Podstawa prawna: § 4 ust. 3 rozporządzenia z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Termin wykonania: na bieżąco.

6. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego.

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Przeliczania odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej dokonywać od miesiąca następującego po zmianie sytuacji dochodowej strony, jeżeli kwota zmiany dochodu osoby samotnie gospodarującej w okresie ponoszenia odpłatności za świadczenie niepieniężne przekroczyła 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3, art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy.

Termin wykonania: na bieżąco.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przesłano do Ośrodka Pomocy Społecznej/Dyrektora jednostki kontrolowanej, drugi do Burmistrza Miasta Polanica-Zdrój, trzeci włączono do akt kontroli.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Magdalena Stefańska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Burmistrz Miasta Polanica-Zdrój
2. a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Oddziału Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
Ewelina Zygmunt

